

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs - Basisonderwijs Dominiek Savio te Hooglede

Hoofdstructuur bubao

	Instellingsnummer	26741
	Instelling	Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs - Dominiek Savio Instituut Veerle Schamp
directeur		
adres		Koolskampstraat 37 - 8830 GITS
telefoon		051-23.06.15
fax		051-23.06.59
e-mail		anneliesbenoit@dominieksavio.be
website/URL		www.dominiek-savio.be
	Bestuur van de instelling	972679 - Instituut Dominiek Savio te GITS
adres		Koolskampstraat 24 - 8830 GITS
	Scholengemeenschap	niet van toepassing
adres		
	CLB	115113 - Vrij CLB Roeselare te ROESELARE
adres		Kattenstraat 65 - 8800 ROESELARE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	06/06/2011, 07/06/2011, 08/06/2011, 09/06/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	09/06/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	27/06/2011

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Francis Vandenbroucke

Teamleden Ingrid Ocket

Deskundige behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 sociaal-emotionele ontwikkeling - sociale vaardigheden	7
4.2 muzische vorming	9
4.3 Nederlands - communicatie en taal	10
4.4 wereldoriëntatie	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
5.1 Personeelsbeheer	14
5.2 Professionalisering	14
5.3 Materieel beleid	15
5.4 Welzijn	15
5.5 Curriculum	15
5.6 Begeleiding	15
5.7 Evaluatie	17
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	19
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
7.1 Wat doet de school goed?	20
7.2 Wat kan de school verbeteren?	21
7.3 Wat moet de school verbeteren?	21
8. ADVIES	22
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Deze school voor buitengewoon basisonderwijs voorziet onderwijs aan kinderen met een attest voor type 4 (kinderen met een fysieke handicap). Ze maakt deel uit van het Instituut Dominiek Savio. Dat instituut omvat ook nog een school voor buitengewoon secundair onderwijs, een (semi)internaat en een kinderdagverblijf. Het instituut maakt deel uit van de overkoepelende vzw Dienstencentrum GID(t)S. Dominiek Savio staat in voor de beleidsdomeinen onderwijs en zorg. Daarnaast ressorteren onder het dienstencentrum, binnen de beleidsdomeinen 'werk' en 'toeleiding tot de arbeidsmarkt', onder meer een beschutte werkplaats, een sociale werkplaats en een centrum voor gespecialiseerde opleiding, begeleiding en bemiddeling.

In de voorbije decennia zijn de kenmerken van de schoolpopulatie veranderd. De vooruitgang van de medische wetenschap en de ondersteuningsmogelijkheden in het gewoon onderwijs (GON) zorgden voor een uitstroom. Dit leidde tot een schoolpopulatie met steeds zwaardere, uiteenlopende en complexere problemen. Dit vraagt niet te onderschatten inspanningen om een adequaat antwoord te bieden op de orthodidactische noden. De school krijgt daarbij veel steun van het instituut dat voor de nodige know how instaat. De school biedt gedeeltelijk zelf een antwoord op de gewijzigde populatie met substructuren die zich richten op de mentale en talige mogelijkheden van de kinderen. In het kleuteronderwijs zorgt de specifieke en grotendeels geïntegreerde werking als van nature voor een ontwikkelingsondersteunend aanbod. In het lager onderwijs is de aard van het onderwijsaanbod afhankelijk van de mentale en fysieke mogelijkheden van de kinderen. In groepen waar kinderen zitten met grotere noden zijn de activiteiten en werkvormen grotendeels afgestemd op een integratie in het verdere leren en leven. Dit is echter nog vatbaar voor meer doelgerichtheid en voor verfijning. In de groepen waar kinderen met meer mogelijkheden zitten, kan de school nog naar meer evenwicht streven tussen een aanbod aangepast aan de noden van de kinderen en de verwachtingen zoals die in het gewoon onderwijs gelden.

Tijdens de schooldoorlichting zijn de leergebieden sociaal-emotionele ontwikkeling / sociale vaardigheden, muzische vorming, wereldoriëntatie en Nederlands / communicatie en taal onderzocht.

In elk van die leergebieden zijn bijstellingen wenselijk. Veelal zijn een weinig efficiënte doelenselectie en/of het ontbreken van een actuele schoolvisie op de betreffende leergebieden daar de oorzaak van. De verticale samenhang van het onderwijs kan zeker nog groeien: de leerinhoudelijke afspraken over de groepen heen zijn vaak schaars. De teamleden trachten hun praktijk intuïtief en naargelang eigen inzichten aan te pakken. Daardoor kan hun onderwijsaanbod toch nog enigszins verantwoord worden. Dit is minder het geval voor Nederlands. Daar is de te sterke gerichtheid op de meetbare doelen voor het gewoon onderwijs er oorzaak van dat enkele, nochtans erg belangrijke leerdomeinen, in de praktijk verwaarloosd worden, vooral in de groepen waar kinderen een grotere leerbaarheid hebben. Daartegenover staat dat de school optimaal gebruik maakt van de interdisciplinaire werking en ervaring binnen het instituut om de leerlingen met de grootste noden op het communicatieve vlak te ondersteunen met gepaste hulpmiddelen en therapieën.

Tijdens de doorlichting zoomde de inspectie eveneens in op enkele aspecten die de kwaliteit van het onderwijs mee bepalen. Dit waren de deskundigheidsbevordering van de teamleden, de leerbegeleiding van de kinderen en de rapportering.

De school benut de expertise van het instituut ten dienste van de permanente professionalisering van het eigen personeel en de leerbegeleiding. Op het vlak van de onderwijsinhoudelijke inzichten is qua deskundigheidsbevordering een inhaalbeweging nodig.

Deels door het ontbreken van decretale ontwikkelingsdoelen voor type 4, maar ook omdat de school daar niet proactief op inspeelt, zijn nog verbeteringen mogelijk zowel op het vlak van de functionaliteit van het onderwijs als op het vlak van de handelingsplanning. In het kleuteronderwijs en in de groepen met leerlingen met grotere noden slaagt het team daar beter in. Daar steunen de teamleden meer op aangepaste referentiekaders en geïntegreerde werkvormen om buitengewoon onderwijs aan te bieden. Die tegenstelling in visie en aanpak blijkt eveneens uit de rapportering die kwalitatief erg verschilt.

De meeste van de mogelijke verbeterpunten vinden hun oorzaak in een tekort aan schoolinterne sturing en opvolging. Na enkele directiewissels is onder invloed van externe sturing vanuit het instituut en een algemeen gewaardeerde aanpak van de directeur ad interim een kentering merkbaar. Er is nog niet genoeg tijd verlopen om nu al resultaten op de werkvloer te merken, maar de geleverde inspanningen zijn zeker veelbelovend. Er is werk gemaakt van meer participatief leiderschap en de meest belangrijke prioriteiten worden duidelijk. Verdere stappen op deze ingeslagen weg en een planmatige aanpak van verschillende aspecten van schoolwerkplanning kunnen na een periode van instabiliteit voor de nodige rust zorgen.

De inspectie meent dat de school op diverse vlakken een inhaalbeweging kan of moet maken. Ze gelooft in het potentieel van het team dat hierin een uitdaging kan zien om de school een nieuw elan te geven.

Voor het leergebied Nederlands geeft de inspectie een advies gunstig beperkt in de tijd. Tegen het einde van het schooljaar 2013-2014 zal opgevolgd worden in welke mate er voor dit leergebied een kwaliteitsverbetering is.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

sociaal-emotionele ontwikkeling -
sociale vaardigheden
muzische vorming
Nederlands -
communicatie en taal -
communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal
wereldoriëntatie -
wereldoriëntatie: dovenscultuur

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Er is een stijgend aantal GON-leerlingen.
- De problematieken van de kinderen worden steeds complexer.
- De tijdelijk aangestelde directie was tijdens de doorlichting afwezig.
- Er loopt een proeftuin rond inclusie.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 sociaal-emotionele ontwikkeling - sociale vaardigheden

Voldoet niet

- Het **sociaal-emotioneel welbevinden** van de kinderen is een belangrijke pijler in de schoolvisie. De teamleden hechten daar ook veel belang aan tijdens de dagelijkse omgang met de leerlingen.
- Het peilen naar de **beginsituatie** van nieuwe leerlingen gebeurt in nauwe samenwerking met het **instituut Dominiek Savio**. Het **introductieteam** van het instituut is multidisciplinair samengesteld. De neerslag van de eerste onderzoeken en bevindingen worden vastgelegd in een introductiefiche. Hoewel de klemtoon daarbij vooral op de **medische en paramedische noden** van de leerling ligt, is er toch expliciete aandacht voor factoren die een invloed hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Bij de beginsituatiebepaling heeft het introductieteam eveneens oog voor eventuele interesses van de nieuwe leerlingen.
- De **ouders worden nauw betrokken** bij het verzamelen van informatie over de beginsituatie. Naast gesprekken wordt ze ook gevraagd om een uitgebreide vragenlijst in te vullen. Dit is mee bepalend voor hun inbreng in de orthopedagogische handelingsplanning.
- De orthopedagogen van het instituut synthetiseren alle bevindingen in een uitgebreid en **overzichtelijk document** dat aan alle kindbetrokkenen bezorgd wordt. Daarin bevatten de rubrieken rond sociale ontwikkeling of vrije tijd waardevolle informatie en aandachtspunten en/of adviezen. Dit document vormt de basis voor een eerste **interdisciplinair overleg** met zowel teamleden van het instituut als van de school. Daarop worden ook de ouders uitgenodigd. Ouders die niet kunnen aanwezig zijn op dit overleg, worden onrechtstreeks betrokken.
- Voor leerlingen die het voorgaand schooljaar al school liepen op Dominiek Savio leiden de periodieke **kindbesprekingen** tot een actualisatie en neerslag van de vorderingen, noden en zorgvragen. Dit is vooral het geval voor de interdisciplinaire teamvergaderingen waarop onder meer de **sociaal-emotionele ontwikkeling opgevolgd** wordt.

- Nieuwe leerlingen worden op basis van de eerste gesprekken en onderzoeken onmiddellijk aan een **klasgroep** toegewezen. Daarbij spelen vooral de **mentale mogelijkheden** van de leerlingen een belangrijke rol. De school bestaat uit substructuren die hieraan tegemoet komen. Het **kleuteronderwijs** bestaat uit drie klassen. Het **lager onderwijs** is opgedeeld in **een A- en een B-lijn**. De A-lijn heeft vijf verticaal georganiseerde leerklassen waaruit leerlingen doorstromen naar het gewoon secundair onderwijs en de opleidingsvormen 3 en 4 van het buitengewoon secundair onderwijs. Leerlingen uit de B-lijn stromen in de regel door naar de opleidingsvormen 1 en 2 van het BuSO. De B-lijn bestaat uit verschillende substructuren: naast de drie B-klassen zijn er nog **twee sociale leerklassen (SLO)** en **één groep gericht op sociale integratie** in een beschermd leefmilieu (SIO). De werking in (sub)structuren is **bevorderlijk voor de leerkansen en voor de sociaal-emotionele ontwikkeling** van de kinderen.
- Alle teamleden beschikken over een **dossier** van de leerlingen die ze begeleiden. Daarin zit alle informatie over de geactualiseerde **beginsituatiebepaling** vanuit het instituut.
- De orthopedagogen van het instituut fungeren als spilfiguur en **permanent aanspreekpunt** voor alle kindbetrokkenen. Zij organiseren en leiden de kindbesprekingen.
- De teamleden houden voor de sociaal-emotionele ontwikkeling terdege rekening met de **werkdoelen en zorgvragen** die vanuit het individueel handelingsplan **van het instituut** vooropgesteld worden, maar vertalen die nog niet in een aanbod met specifieke leerinhouden.
- Op schoolniveau ontbreekt het aan handvaten, referentiekaders en afspraken over de **doelenselectie** voor het **leergebied sociaal-emotionele ontwikkeling**. Het feit dat er voor type 4 (nog) geen decretale ontwikkelingsdoelen bestaan, ontslaat de school niet van haar **inspanningsverplichting** om doelen voor dit leergebied voorop te stellen en na te streven. Gezien de **gewijzigde schoolpopulatie** kan het team zich zeker later inspireren door ontwikkelingsdoelen voor andere types of andere referentiekaders. Binnen het kleuteronderwijs en de B-lijn maken de teamleden gebruik van bestaande of zelf ontworpen doelenlijsten. Die hebben echter vooral **invloed op een breed en aangepast aanbod** en op de evaluatie. Het bewust en expliciet voorop stellen van geselecteerde onderwijsdoelen voor dit leergebied moet echter nog verder uitgewerkt worden, zowel op groeps- als op individueel niveau.
- Naargelang de substructuur voorzien de teamleden wel **werkvormen** en/of terugkerende activiteiten **die de sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale vaardigheden kansen geven**. Dit is zeker het geval in het kleuteronderwijs, de sociale leerklassen en de sociale integratieklas waar het onderwijsaanbod hoofdzakelijk thematisch en geïntegreerd verloopt. Een aantal activiteiten focussen er uitdrukkelijk op doelen binnen dit leergebied: onthaal, snoezelen, gezelschapsspelen ... Ook in de B-klassen bieden de lestijden 'projectonderwijs' daarvoor mogelijkheden. In de klassen van de A-lijn is het niet de gewoonte om lestijden, werkvormen of leerinhouden voor dit leergebied systematisch te voorzien. Daar hangt het leerinhoudelijk aanbod vooral af van toevallige gebeurtenissen en/of persoonlijke inzichten van de groepsleerkracht.
- De **inrichting en aankleding van de lokalen** is vaak afgestemd op een optimale sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit is zeker het geval in het kleuteronderwijs waar klas en leefruimte een aaneensluitend geheel vormen. In de meeste klassen van de A-lijn is de klasinrichting eerder schraal en weerspiegelt ze vaak een eenzijdig schoolse benadering met weinig bevorderende elementen in verband met dit leergebied. Leefregels of beloningssystemen zijn er eerder gericht op een ordelijk verloop dan op het creëren van kansen voor de ontwikkeling van de sociale competenties. In sommige lokalen van de B-lijn kan de inrichting eveneens meer doordacht.

- Tijdens de **uitvoering** van het onderwijsleerproces hechten de teamleden veel belang aan het **welbevinden** van de kinderen. Ze zijn **empathisch** ingesteld en **alert** voor signalen die de kinderen geven en gaan daar op in. Dat is zeker ook het geval voor de additionele hulpverleners zoals logopedisten of de BLIO die daar tijdens de individuele begeleiding vaker (kunnen) op inspelen.
- Sommige teamleden hebben tijdens de uitvoering van het onderwijs een continue aandacht voor **procesevaluatie** en **positieve feedback** wat vaak stimulerende effecten heeft op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.
- Voor alle kinderen zijn er jaarlijks meerdere **kindbesprekingen** om de evolutie op te volgen. De **klassenraden en evaluatievergaderingen** focussen hoofdzakelijk op de (schoolse) vorderingen, verdere oriëntering en de algemene ontwikkeling, waardoor de sociale vaardigheden eveneens aan bod komen. In het kleuteronderwijs en sommige groepen van het lager onderwijs ondersteunt het leerlingenvolgsysteem een gerichte en brede evaluatie van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Tijdens de jaarlijkse **teamvergaderingen** ligt de klemtoon meer op een evaluatie van het totale kind waardoor de dynamisch-affectieve component dan ook nadrukkelijker geëvalueerd wordt.
- Het onderwijsaanbod van de sociaal-emotionele ontwikkeling **voldoet niet** omwille van het grotendeels ontbreken van referentiekaders voor een gerichte doelenselectie en voor een leerinhoudelijk aanbod, voornamelijk in de A-lijn. Het tekort wordt **gedelibereerd** omwille van de bekommernis voor het welbevinden van leerlingen tijdens het onderwijsleerproces zelf. Dit sluit niet uit dat de school zich eerlang best bezint over meer systematiek in dit leergebied.

4.2 muzische vorming

Voldoet

- De school heeft geen uitgesproken **visie** op dit leergebied. Bij de teamleden zelf blijft eveneens geen eenduidigheid over de mogelijkheden en de invulling ervan. Een aantal van hen steunt op een achterhaalde indeling van hoofdzakelijk beeldopvoeding en muziek. Anderen leunen nauwer aan bij recente inzichten en voorzien systematischer in een breed en meer gevarieerd aanbod.
- Het schoolteam onderneemt geen initiatieven om de **beginsituatie** voor muzische vorming in kaart te brengen, behalve met het leerlingenvolgsysteem in het kleuteronderwijs.
- Er is voor muzische vorming geen **doelenselectie**. Domeinen als media, drama komen slechts beperkt aan bod. Vooral in de A-lijn zou het onderwijsaanbod van muzische vorming breder kunnen ingevuld worden.
- Een **evenwicht** tussen beschouwen, genieten en creëren wordt niet bewust nagestreefd. Voor sommige leerlingen uit de B-lijn zou dit ontegensprekelijk een meerwaarde kunnen bieden. In de SIO- en SL-groepen, die onder meer voor muzische vorming op een referentiekader steunen, is er meer evenwicht tussen productieve en receptieve muzische beleving. Er is daar bij de muzische activiteiten ook een grotere gerichtheid op vrijetijdsbesteding en de totale ontwikkeling.
- Het zijn de **groepsleerkrachten die verantwoordelijk zijn** voor het aanbod van muzische vorming. Ze bepalen zelf het aantal lestijden voor hun groep en hoe die ingevuld worden. Voor domeinen waar ze zich minder sterk in voelen, kunnen ze in onderling overleg een beroep doen op een **ambulante leerkracht**. Die leraren sluiten met hun muzische activiteiten doorgaans aan bij het klathema en/ of laten zich inspireren door methodes, tijdschriften of het internet.
- In het **kleuteronderwijs** betekenen de basale stimulatie en muziektherapie een meerwaarde voor onder meer de muzische beleving.
- Het totale aanbod van muzische vorming illustreert dat de leraren streven naar een **bredere en meer actuele invulling**. Dit steunt vooral op **intuïtie** en minder op doelgerichtheid en schoolafspraken.

- Vaak betekenen de muzische activiteiten voor de kinderen een aangename **variatie** in het totale onderwijsaanbod.
- Veelal benutten leraren de muzische activiteiten om de kinderen breder en meer procesmatig te **evalueren** op het vlak van onder meer werkhouding, gedrag en zelfstandigheid. Het leergebied zelf wordt vaak niet doelgericht geëvalueerd en de rapportering is in veel gevallen summier.
- Het zou goed zijn om op **schoolniveau** tot meer eenduidigheid te komen over doelen en middelen voor dit leergebied en dit te verankeren met een aantal richtinggevende afspraken.

4.3 Nederlands - communicatie en taal

Voldoet niet

- De school beschikt over verschillende bronnen om zicht te krijgen op de **beginsituatie** voor **Nederlands** en de **communicatiemogelijkheden** van elke leerling. Communicatie is een belangrijk onderdeel van de onderzoeksfase bij de **intakeprocedure** van het instituut. De neerslag van de onderzoeksresultaten leidt veelal tot de formulering van **aandachtspunten, zorgvragen of adviezen**. Dit is voor de kinderen met grotere problemen in de communicatie van wezenlijk belang. Veelal zijn die adviezen sterk **richtinggevend** voor de aanpak binnen de klas, de therapieën en voor het gebruik van hulpmiddelen (SMOG, ondersteunende ICT, pictogrammen ...)
- De logopedische onderzoeken en de synthese ervan leiden tot **zowel disciplinaire als interdisciplinaire afspraken**. Die laatste betekenen een handreiking en bevatten waardevolle tips voor de individuele aanpak in de klas.
- Over de jaren heen is er een merkelijke wijziging in de **instroomkenmerken** van de leerlingen. Door de afvloeiing van leerlingen die in het gewoon onderwijs GON-ondersteuning krijgen en de steeds complexere problemen wordt de school meer geconfronteerd met leerlingen die mentaal **minder mogelijkheden** hebben. Dit heeft ook zijn gevolgen voor de talige ontwikkelingskansen.
- Er is weinig eenduidigheid over de **doelenselectie** voor Nederlands. In het kleuteronderwijs en in de SIO- en SL-groepen beïnvloeden het volgsysteem gedeeltelijk de individuele benadering van de kinderen. In de leerklassen is er minder sprake van een bewuste selectie van doelen voor Nederlands, zowel op groeps- als op individueel niveau. Daar streeft de school naar **een zo hoog mogelijk peil** in vergelijking met het **gewoon onderwijs**. Soms worden eerst de leerinhouden bepaald en daarna doelen geformuleerd als verantwoording.
- De school zelf hanteert in de leerklassen van het lager onderwijs een **leerlingenvolgsysteem** voor het gewoon onderwijs. Daarbij ligt de klemtoon op de niveaubepaling voor lezen en spelling. Dit wordt halfjaarlijks nagegaan. Het behaalde niveau bepaalt sterk het verdere onderwijsaanbod. Zo ligt in de klaspraktijk het **accent duidelijk op het inoefenen van technisch lezen, spelling** en het werken aan leesvoorwaarden. Vaak is dit ten koste van doelgerichte aandacht voor spreken, luisteren en taalbeschouwing, hoewel leraren dit in hun praktijk soms intuïtief bijsturen. Sommigen hebben aandacht voor **functioneel lezen en leesplezier**, maar dit steunt meer op eigen inzichten dan op een schoolvisie.
- De school heeft wel een aantal **afspraken om het leerinhoudelijk aanbod** van Nederlands te stofferen en te stroomlijnen. Dit is onder meer het geval voor het aanvankelijk lezen, het gebruik van onderwijsleerpakketten en woordpakketten. Toch ontbreekt het nog aan voldoende houvast om in alle subteams te kunnen spreken van een samenhangend en doeltreffend leerinhoudelijk aanbod van Nederlands. Enkele afspraken kunnen duidelijk meer afgestemd worden op huidige actuele onderwijsinzichten over taalonderwijs.

- De **klaswerkplannen** (B-lijn) beschrijven onder meer voor Nederlands de **krachtlijnen** van de manier waarop de groepsleraren hun aanbod organiseren. Ze sturen de **functionaliteit** van het taalonderwijs en de samenhang over de jaren heen onvoldoende aan.
- In het **kleuteronderwijs en de SIO- en SL-groepen** zorgen het **thematisch onderwijs** en de keuze voor een aantal **werkvormen** voor meer afstemming tussen het **taalonderwijs** en de leefwereld van de kinderen. Het taalonderwijs verloopt er grotendeels **geïntegreerd** en is een **regulator** voor vorderingen in alle leergebieden.
- In de klaspraktijk zijn de verschillen tussen de leerlingen vaak zo groot dat alle leerlingen een individuele aanpak nodig hebben. In de leerklassen overweegt in veel gevallen echter een **klassikale en schoolse benadering** waardoor de differentiatie voor een deel beperkt wordt tot de inoefenfase.
- In de A-lijn volgen sommige leerlingen de lessen voor **spelling of taalbeschouwing** in de voorafgaande of in de volgende klasgroep. Vermoedelijk is dit voor die leerlingen eerder een rem op de samenhang van het onderwijs dan dat het er een positieve invloed op heeft.
- In de B-lijn maken de meeste leraren gebruik van **hulpmiddelen** zoals SMOG, Beta of ICT om de taalontwikkeling te stimuleren. In de kleuterklassen, de SIO- en SL-groepen heeft het gebruik van belangstellingspunten en klaspoppen een gunstige invloed op de talige interacties.
- De **logopedisten** staan in voor een aanvullend taalaanbod voor individuele leerlingen. Dit steunt vooral op particuliere noden van kinderen. Dit varieert van onder meer stemtherapie, functioneel lezen, articulatie ... In enkele gevallen bieden ze klasondersteuning voor activiteiten zoals auditieve training of projectmatig onderwijs.
- De leervorderingen worden **halfjaarlijks** geëvalueerd. De kleuterjuffen steunen daarbij op hun dagelijkse observaties en hun volgsysteem waar taalontwikkeling deel van uit maakt. Voor een deel van de leerlingen uit de B-stroom verloopt dit vergelijkbaar. Voor de kinderen uit de A-stroom en de leerlingen uit de B-stroom die meer mogelijkheden hebben met geschreven taal ligt de lat soms hoog en dreigt er een teveel aan toetsing die geen meerwaarde inhoudt voor de aansturing van het verdere aanbod. Voor leerdomeinen waarvan de leervorderingen moeilijk meetbaar zijn, ontbreekt het aan objectieve evaluatiecriteria. Dit wordt deels gecompenseerd door de jaarlijkse **interdisciplinaire evaluatie**.
- De inspectie beoordeelt **het proces van handelingsplanning voor Nederlands als onvoldoende**. Vooral in de A-lijn, maar deels ook in de leerklassen van de B-lijn is de doelenselectie te weinig afgestemd op de mogelijkheden van de individuele leerling. Daardoor hebben de leraren voor dit leergebied weinig houvast voor de voorbereiding en de uitvoering van het onderwijsleerproces. Onderwijsdoelen en volgsystemen van het gewoon lager onderwijs bepalen er nog te veel het onderwijsaanbod. Daardoor krijgen de respectieve leerdomein van Nederlands geen evenwichtige invulling en wordt de **functionaliteit** van het onderwijsaanbod gehypothekeerd. De input vanuit het instituut legt terecht het accent op de individuele communicatiemogelijkheden als basisvoorwaarde, maar het schoolse aanbod kan daar beter op worden afgestemd.

4.4 wereldoriëntatie

Voldoet

- Over het algemeen is er weinig informatie beschikbaar over de **beginsituatie** van de leervorderingen en de noden binnen wereldoriëntatie. Naargelang het subteam beschikken de leraren wel over **systemen die enige indicatie geven**. Dit is bijvoorbeeld het geval met de **volgsystemen** in het kleuteronderwijs en de SIO- en SL-klassen. Die geven aanduiding over bijvoorbeeld aspecten van redzaamheid, vrijetijdsbesteding, techniek, mobiliteit en ruimtelijke oriëntatie. In de A-klassen hanteren de leraren een **matrix** en zijn er een beperkt aantal informele **afspraken** over thema's en leerinhouden. In de B-lijn zitten de kinderen veelal meerdere jaren bij dezelfde leerkracht waardoor zij de leerlingen goed kennen.
- De **doelenlijsten** in het kleuteronderwijs en in de SIO- en SL-klassen zijn afgestemd op de noden van de kinderen. In de B-lijn hanteert men de **ontwikkelingsdoelen** wereldoriëntatie voor type 1 als referentiekader, maar dit heeft vaak weinig invloed op de klaswerkplanning. Sommige leraren gebruiken dit meer voor de neerslag van hun evaluatie. In de A-lijn steunen sommige leraren op een themaplanning waaraan ze doelen koppelen. De doelenselectie is er echter niet het uitgangspunt voor het onderwijsaanbod.
- In de meeste groepen is het nog geen gewoonte om voor wereldoriëntatie **individuele doelen** voorop te stellen.
- In het lager onderwijs is het voorziene aantal lestijden wereldoriëntatie op weekbasis beperkt.
- Over heel de school zijn de **belangstellingpunten** voor een groot deel gericht op de jaarkring (seizoenen, feesten ...) De inhoudelijke uitwerking ervan biedt vaak een meerwaarde voor het verruimen van de **taalschat**. De thema's focussen minder op de **leefwereld van de kinderen**. Bij de oudste leerlingen van de B-lijn is de **actualiteit** een sterk aanknopingspunt om wereldoriënterend te werken. Daar voorziet de leraar ook een aanbod rond seksualiteit. Het is onduidelijk waarom dit niet in de A-lijn gebeurt.
- Het thema van wereldoriëntatie heeft in nogal wat klassen een gunstige invloed op de **horizontale samenhang** tussen de verschillende leergebieden. In andere klassen blijft dit nog een afzonderlijke leergang.
- Sommige leraren leveren gewaardeerde inspanningen om **gevarieerde werkvormen** te gebruiken waarbij de inbreng en de activiteit van de leerlingen uitgelokt worden. Bij anderen verloopt het onderwijs **vooral gestuurd** en blijven interacties en inbreng van leerlingen beperkt. Over het geheel van de lagere school is er wel een trend om geleidelijk meer gevarieerde werkvormen aan te wenden om wereldoriëntatie rijker te stofferen.
- In de B-lijn voorzien de leraren **projecten**. Dit zit nog in een experimentele fase, maar biedt zeker waardevolle perspectieven. Dat geldt eveneens voor de ondersteuning door logopedisten of opvoeders gedurende die lestijden.
- In de A-lijn is het leerinhoudelijk aanbod veelal **traditioneel** en leunt aan bij de vroegere zaakvakken. Leerdomeinen zoals techniek en maatschappij komen minder aan bod. Gezien de mogelijkheden en toekomstperspectieven van de kinderen zou dit zeker een meerwaarde kunnen betekenen.
- **Milieu- en natuureducatie** krijgen voldoende aandacht.
- In alle groepen krijgt **verkeerseducatie** kansen. Soms kan dit verrijkt worden met aspecten van mobiliteit die nauwer aansluiten bij de leefomgeving en de noden van de kinderen.
- De **tijd- en ruimtekaders** zijn in de leerklassen soms weinig functioneel.

- Er zijn weinig **leeruitstappen** of waarnemingen buiten de school. De school verwijst in dit verband naar financiële redenen en de personeelsinzet die dat met zich mee brengt. De vraag blijft of er niet meer mogelijkheden zijn in de onmiddellijke schoolomgeving of op het terrein zelf.
- De school organiseert **sneeuwklassen** is samenwerking met een school voor gewoon basisonderwijs. De drijfveer daarvoor is het creëren van ontmoetingskansen op basis van gelijkwaardigheid.
- De mogelijkheden van **ICT** worden soms benut om de wereld in de klas te brengen. Dit zou echter nog beter kunnen uitgewerkt worden. De beperkte mobiliteit en/of leefomgeving bij een deel van de leerlingen is daarvoor een bijkomend argument.
- Sommige **lokale**n bieden een krachtige leeromgeving. De helder gestructureerde en uitnodigende inrichting wakkert de zelfstandigheid en exploratiedrang aan.
- De **evaluatie** voor wereldoriëntatie verschilt naargelang de substructuur van de school. In de A-lijn staat de evaluatie vooral in functie van de rapportering. Toch wordt daar niet alleen gepeild naar kennis, maar ook naar inzichten en vaardigheden. In de overige groepen steunt de evaluatie meer op observaties van de geïntegreerde werking. In het kleuteronderwijs en in de SIO- en SL-groepen wordt het beheersingsniveau voor verschillende aspecten in het volgsysteem vastgelegd.
- Het onderwijsaanbod van wereldoriëntatie **voldoet**. Bij de beginsituatiebepaling, de doelenselectie en de leerinhoudelijke voorbereiding kan echter bewuster gestreefd worden naar afstemming op de leefwereld en de noden van de leerlingen. De uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen, eventuele leerlijnen en gevarieerde werkvormen kunnen in dit verband een bijkomend houvast bieden.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school maakt gebruik van de know how van het instituut. Ze gaat in op de verschillende **professionaliseringsinitiatieven van Dominiek Savio**.
- Voor nieuwe teamleden voorziet het instituut in **basismodules** om zich op een efficiënte manier te kunnen inwerken in de specifieke werking. Dat aanbod is vrij breed: kennismaking met het instituut, verdieping in de populatie, verzorgings- en verplaatsingstechnieken, een interne opleiding voor logopedisten ... De klemtoon ligt daarbij op de **(para)medische benadering**.
- Het instituut staat grotendeels in voor de inhoudelijke stoffering van studiedagen en **vervolmakingssessies**. Voor teamleden die al langer op de school werkzaam zijn, wordt voorzien in herhalingssessies rond onder meer SMOG of Bobath. Daarbij krijgen de teamleden kans om kennis te nemen van **recente inzichten en technieken**.
- In het instituut is er een gespecialiseerde **bibliotheek**. Inhoudstafels van **vaktijdschriften** worden verspreid onder de logopedisten die op basis van deze info gericht artikels kunnen opvragen.
- Soms introduceren de **logopedisten** vernieuwingen in de school vanuit hun gestructureerde samenwerking binnen het instituut. Ze komen eveneens op regelmatige basis samen met collega's van andere BuBaO-scholen van hetzelfde net.
- Er zijn contacten met **andere scholen van type 4**, maar dit speelt zich vooral af op het beleidsniveau en heeft weinig invloed op de professionalisering van teamleden.
- Het instituut heeft een uitgesproken visie op **inclusie**. Er loopt een **proeftuin** in dit verband. Dit heeft weinig invloed op de praktijk van leraren terwijl dit toch wel gevolgen heeft op de wijzigende schoolpopulatie.
- De **interdisciplinaire werking** binnen het instituut en de school heeft een positieve invloed op de verbreding van de professionalisering van leraren.
- Een aantal leraren die al geruime tijd op de school werkzaam zijn, volgden vroeger opleidingen rond bouwstenen ter bevordering van de **denkontwikkeling** (Feuerstein, Cognet). Die know how wordt niet verder verspreid of benut. Sommigen volgden de voortgezette **opleiding voor het buitengewoon onderwijs**. Een aantal jongere leraren doen dit nu op vrijwillige basis.
- Er is op de school geen traditie van **gerichte opvolging en begeleiding van teamleden**. Sinds het aantreden van de directie ad interim ervaren teamleden hierin een **kentering**. Ze verklaren een sterke luisterbereidheid en feedback op hun functioneren.

- Omzeggens alle initiatieven om zich te professionaliseren zijn verwant met de **paramedische invalshoek**. Er zijn veel minder inspanningen om de visie te verruimen op het vlak van leergebieden, ontwikkelingsdoelen en/of handelingsplanning. Het feit dat er (nog) geen ontwikkelingsdoelen voor type 4 zijn ligt hier mee aan de basis van, maar kan slechts voor een deel als excuus ingeroepen worden.
- Uit **overzichten van de nascholingen** waaraan teamleden gedurende de laatste jaren deelnamen blijkt dat sommigen merkelijk meer inspanningen leveren dan anderen. Van een aantal sessies kan in vraag gesteld worden wat de meerwaarde voor de onderwijspraktijk kan zijn. Het **ontbreekt aan een schooleigen en doelgericht beleid** voor de deskundigheidsbevordering. Teamleden verklaren dat dit tot voor kort eerder afgeremd dan gestimuleerd werd.
- Globaal gezien gaat men vooral in op het toevallig extern aanbod en steunt het nascholingsbeleid te weinig op een doelgerichte afstemming op de **noden van de school op onderwijsinhoudelijk vlak**. Het is nog geen gewoonte om het nascholingsbeleid proactief te enten op een prioriteitenplanning. Daardoor zijn persoonlijke drijfveren meer bepalend voor de deskundigheidsbevordering dan het streven naar een gezamenlijke en **doelgerichte visieontwikkeling** op basis van een behoeftepeiling. Dit was tijdens de vorige schooldoorlichting ook al een aanbeveling.
- De laatste jaren was er telkens een overdracht van niet bestede **nascholingsgelden**.
- De directeur ad interim beseft dat de school **nood heeft aan eigen accenten in het nascholingsbeleid**. Ze heeft concrete plannen om dit vanaf volgend jaar gestructureerd aan te pakken. Er is al een **ommekeer merkbaar**. Informatie over nascholingsmogelijkheden wordt meer doelgericht verspreid. Er wordt gewacht op het verslag van de schooldoorlichting om de werkpunten te prioriteren en het nascholingsbeleid daar deels op te enten. Dit biedt zeker perspectieven om de deskundigheidsbevordering meer **doelgericht** en **doeltreffend** te laten verlopen.

Inbreuken tegen de regelgeving

- nihil

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De leerbegeleiding wordt voor een groot deel **aangestuurd en ondersteund vanuit het instituut**. Daar wordt het kader vastgelegd waarin informatie over de beginsituatie, zorgvragen en orthopedagogische doelen vastgelegd worden. De school bouwt daarop verder, maar kan dit nog beter vertalen in een selectie van onderwijskundige doelen.

- De **individuele handelingsplanning** verloopt ook voor een deel in **samenspraak** met het instituut en is hoofdzakelijk gericht op sociaal-emotionele en orthodidactische noden. Een belangrijk deel van de kindbesprekingen gebeuren met personeel van zowel het instituut als de school. Dit geldt zowel voor de beginsituatiebepaling als voor evaluatiegesprekken.
- Het is goed dat **ouders** zo goed als mogelijk betrokken worden bij het opstarten van de individuele handelingsplanning.
- De school en het instituut doen, zo nodig, een beroep op **gespecialiseerde of medische diensten** voor bijkomend onderzoek of advies. In sommige gevallen is dit niet alleen **ondersteunend** voor de betreffende leerling, maar draagt dit eveneens bij tot het actualiseren en **ontwikkelen** van know how binnen het instituut. Dit is ook nodig gezien de wijzigende en groeiende complexiteit van de zorgvragen.
- Voor heel wat leerlingen past de school **sticordimaatregelen** toe. Dit is vooral het geval voor ondersteunende (leer)middelen en komt minder voor in de vooropgestelde onderwijsdoelen.
- De opdeling van de school in een aantal **substructuren** komt tegemoet aan **differentiatie** in doelen, werkvormen en leerinhouden. Binnen de groepen zelf is er geregeld een verdere differentiatie en/of hergroepering voor onder meer spelling, wiskunde of leesvoorwaarden. In sommige substructuren hebben volgsystemen een positieve invloed op individualisering van het onderwijsaanbod.
- De uitwerking van de **klaswerkplanning** valt vooral onder de verantwoordelijkheid van de groepsleraren. Vaak hebben ze daarbij weinig houvast vanuit de schoolwerkplanning, leerlijnen of andere afspraken. In het kleuteronderwijs en in de SIO- en SL-groepen staat men daarin al een stuk verder doordat het team onderling tot afspraken kwam. In de B-lijn is de opstart van projecten een stap in de goede richting. In de A-lijn is de sterke gerichtheid op doelen van het gewoon onderwijs soms eerder een rem op aangepast onderwijs dan een steun voor de individuele leerbegeleiding.
- Er is nog **weinig schoolvisie** op een mogelijk samenspel van schoolwerkplanning, klaswerkplannen en het individueel handelingsplan. Sommige teamleden zijn nog niet ten volle overtuigd van de mogelijkheden van het **cyclisch en continu proces van handelingsplanning** als middel om de leerbegeleiding te sturen.
- De **functionaliteit van planningsdocumenten** is wisselend. Een aantal hebben een grote invloed op de doelgerichtheid in de handelingsplanning (bijvoorbeeld activiteitenfiches in de SIO-klas of werkdocumenten bij de BLIO).
- Het ontbreekt veelal aan voldoende **concreet geformuleerde doelen**. Vaak gaan teamleden eerder uit van leerpakketten en/of activiteiten. Indien ze zich meer zouden richten op ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs of eindtermen van het gewoon onderwijs die ze koppelen aan de specifieke zorgvragen van individuele leerlingen of van groepjes zou de **doeltreffendheid** van hun aanbod verhogen.
- In sommige groepen kan er beter nagedacht worden over een **klasmanagement** in functie van een optimale leerbegeleiding.
- De **schoolorganisatorische afspraken** dragen bij tot een vlot verloop en interdisciplinaire en/of complementaire werking van groepsleraren en paramedici. **Kindvrije lestijden** van leraren kunnen nog meer aangewend worden om via overleg en efficiënte taakverdeling met BLIO en ambulante leerkrachten de leerbegeleiding te ondersteunen.
- Het **multidisciplinair overleg**, zowel formeel als informeel, ondersteunt in sterke mate het orthodidactisch handelen. Vooral voor kinderen met specifieke zorgvragen is er doorgaans gepaste **ondersteuning** zowel in aanpak als wat betreft hulpmiddelen.
- Er gaat relatief veel tijd naar het **afnemen van testen**. Dit staat wel in functie van de leerbegeleiding, maar de vraag is of dit altijd effectief is.

- Klassenraden worden aangegrepen om tussentijds evaluatie te houden. Ze worden gehouden naar aanleiding van de rapportering, maar ze leiden soms ook tot bijstellingen in de handelingsplanning. Dat laatste is eveneens het geval voor de teamvergaderingen met het instituut. Tussendoor is er geregeld bijkomend formeel en informeel interdisciplinair overleg op initiatief van teamleden zelf.
- Alle kindbetrokkenen van de **SIO-groep** komen wekelijks samen. Dit heeft een groot impact op het cyclisch en continu proces van handelingsplanning.
- De **leerlingenvolgsystemen** ondersteunen de leerbegeleiding. In de leerklassen zijn die nog wat eenzijdig gericht op technisch-cognitieve aspecten.

Inbreuken tegen de regelgeving

- nihil

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

5.7.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- Binnen het geheel van het instituut is er een traditie waarbij de verschillende disciplines en begeleiders elkaar vlot **informer** en hierover **rapporteren**. Dit gebeurt zowel formeel als informeel, mondeling als schriftelijk, zowel bij occasionele vaststellingen als op geregelde tijdstippen. Typerende voorbeelden daarvan zijn de **frequente contacten** tussen opvoeders, klasleraren, paramedici, orthopedagoog en tussen paramedici onderling ...
- De stapsgewijze overgang naar digitale uitwisseling van info kan de **efficiëntie** van de onderlinge rapportering bevorderen.
- Bijzonder positief zijn de jaarlijkse **teamvergaderingen voor elk kind**. Vooraf maken alle kindbetrokkenen een bilan op en bezorgen dat aan elkaar. Erg waardevol is dat ouders daar rechtstreeks bij betrokken worden.
- De neerslag van de evaluaties van **paramedici** wordt bezorgd aan de klasleraren, maar daarvan wordt geen vertaalslag gemaakt om aan ouders te rapporteren. De paramedici houden zich wel beschikbaar tijdens de individuele oudercontacten.
- Halfjaarlijks wordt naar aanleiding van de rapportering de kans geboden om tijdens die **individuele oudercontacten** mondeling van gedachten te wisselen en de ouders te informeren over de vorderingen van hun kind.
- De school opteerde om de ouders bij aanvang van het schooljaar in de klassen zelf te **informer over de dagelijkse werking**. Wellicht heeft dit positieve effecten op het beeld dat ze krijgen via de rapportering.
- In het **kleuteronderwijs** circuleren heen-en-weerschriftjes. Daarin noteren de kleuterleidsters, opvoeders, ouders ... naargelang ze dat nuttig achten mededelingen, vaststellingen of vragen voor de andere kindbetrokkenen. Het is ook een gewoonte dat de leidsters op geregelde basis de werkjes van de kleuters naar huis mee geven. Sommigen noteren daarop of de kleuter dit bijvoorbeeld alleen kon maken of welke moeilijkheden het daarbij ondervond.

- In het **lager onderwijs** krijgen de kinderen **halfjaarlijks een rapport** mee naar huis. Er zijn naargelang de substructuur en de leraren **grote verschillen** in de informatieve waarde daarvan. In de rubricering ligt het accent naargelang de mogelijkheden van de kinderen ofwel meer op praktische ofwel meer op schoolse vaardigheden. In de leerklassen ligt de klemtoon op leergebieden. In de A-lijn overwegen de resultaten van taal en wiskunde en is de info over andere leergebieden beperkt. In de B-lijn geven de rapporten meer expliciete info over alle leergebieden en het totale kind.
- De **beoordelingswijze** in de rapporten is ook erg verschillend. In sommige groepen hanteert men vooral cijfermatige quotaties over leerdomeinen of onderwerpen, zonder toelichting over het leerproces of de inzet. Andere rapporten geven een erg uitgebreide verbale neerslag over wat het kind kan en over de inspanningen die het daarvoor levert. De verschillen in de aard en wijze van de rapportering hebben als gevolg dat het stimulerend effect en de informatieve waarde ervan erg uiteenlopend is.
- Bovenstaande verschillen zijn illustratief voor de **verschillende visies** op doel en inhoud van de evaluatie, maar wijzen eveneens op uiteenlopende visies over het doel van het onderwijs.
- Het zou goed zijn om de rapportering **gericht op te volgen**. De verschillen in inhoud, stijl en diepgang kunnen een basis vormen voor verdere verfijning.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Nihil

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Sinds kort ligt de dagelijkse leiding van de school in handen van een **directeur ad interim**. Ze neemt de uitdaging aan om binnen het groter geheel van het Instituut Dominiek Savio de werking van de school voor buitengewoon basisonderwijs met buitengewone zorg te **coördineren** en daartoe de noodzakelijke **impulsen** te geven. In de aanvangsperiode is ze daarin begeleid door de directeur van het buitengewoon secundair onderwijs. Daar heeft men de voorbije jaren **ervaring opgedaan met interne kwaliteitszorg**. De vorige doorlichting en de gedreven directie brachten er een dynamiek op gang en verstevigden de visie op onderwijs als onmisbare pijler in de totale werking van het instituut.
- De **directeur ad interim** is in een korte periode erg **goed ingewerkt** en heeft een **correct zicht** op de schoolwerking, het functioneren van de teamleden en de noden van de school. Haar sterke **betrokkenheid** op het personeel en de kinderen en haar luisterend oor worden **sterk gewaardeerd**.
- In de school zelf leven er **impliciet verschillende visies**. Die worden weinig of niet uitgesproken of met elkaar geconfronteerd om op die manier tot keuzen of een gezamenlijke doelgerichtheid te komen. Het schoolteam verwoordt de nood aan meer **sturing, begeleiding en stabiliteit**. Ze ervaren de recente aanpak onder de huidige schoolleider ad interim als een **positieve trendbreuk**.
- Ondertussen is een **coördinatieteam** opgestart om de **participatieve besluitvorming** en de **schoolontwikkeling** op gestructureerde manier kansen te geven. Wellicht vergroten de slaagkansen als dit op een of andere manier zou geschraagd worden door een formeel middenkader en frequenter overleg op schoolniveau.
- Er zijn recent eerste stappen gezet om op basis van **intern en extern aangereikte gegevens** de eigen **onderwijskwaliteit in beeld** te brengen. Dit wordt als een pluspunt ervaren omdat veel teamleden beseffen dat het in de voorbije periode ontbrak aan een schooleigen **onderwijskundig beleid**. Bijsturingen gebeurden in het verleden vaak intuïtief of steunden op initiatief van individuele teamleden zonder dat dit gepaard ging met visieontwikkeling en planmatig intern overleg.
- De huidige evolutie in het schoolbeleid kan pas **resultaten op de werkvloer** hebben als het sensibiliseren en de collectieve visievorming leiden tot doelgerichte acties. De aanwezige collegiale verbondenheid en ondersteuning zijn basisvoorwaarden die de slaagkansen kunnen vergroten. Het team zal daarbij echter sommige werkgewoontes en oude zekerheden op zijn minst in vraag moeten stellen en open staan voor onderwijsvernieuwingen.
- De **zorg voor de onderwijskwaliteit** zit momenteel in de fase van de **beginsituatiebepaling**. Voor een **verdere planmatige en doeltreffende aanpak** kan het proces van handelingsplanning inspirerend werken voor de schoolontwikkeling. **Prioriteitenplanning**, een overwogen selectie van **haalbare doelen**, voorbereiding, uitvoering, opvolging en bijsturingen zijn essentiële stappen in de verdere schoolwerkplanning.
- In de marge van de schooldoorlichting onderzocht de inspectie het **talenbeleid**. Dit kadert in een onderzoeksvraag vanuit het ministerie van onderwijs en vorming. Voor leerlingen met zwakke verbale communicatiemogelijkheden heeft de school een visie op talenbeleid ontwikkeld. Deze creëert kansen om leerlingen doelgericht met verschillende materialen en methodieken te ondersteunen. Voor de leerlingen met gewone communicatiemogelijkheden werkte de school nog geen visie uit.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen tijdens de uitvoering van het onderwijsproces.
- Het doelgericht bevorderen van de communicatieve mogelijkheden en vaardigheden van leerlingen met beperkingen op dat vlak.
- Het streven naar een geïntegreerde werking in de meeste subteams en tijdens sommige activiteiten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De functionele en stimulerende inrichting van sommige lokalen met het oog op een rijke leeromgeving en het welbevinden van kinderen.
- Het benutten van en verder bouwen op de (para)medische informatie vanuit het instituut Dominiek Savio.
- Het ingaan op het vormingsaanbod en de expertise van het instituut.
- De leerbegeleiding die bij de leerlingen met grootste noden afgestemd is op hun mentale en fysieke mogelijkheden en noden.
- De brede en stimulerende rapportering in een deel van de leerlingengroepen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De wijze waarop het intern leiderschap een noodzakelijke koerswijziging tot stand brengt en tegelijkertijd daarmee vertrouwen wekt in het team.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het voorzien in een doelgericht en preventief leerinhoudelijk aanbod dat de sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleert en aansluit op de leefwereld van de kinderen.
- De doelenselectie, de leerinhouden en de werkvormen voor wereldoriëntatie beter op de beginsituatie en leefwereld van de kinderen afstemmen. Dit vooral, maar niet uitsluitend, in de A-lijn.
- Meer werkbare leerlijnen en/of referentiekaders hanteren met het oog op functioneel onderwijs en meer verticale samenhang in de respectieve leergebieden.
- Op termijn streven naar meer continuïteit in en visie op de mogelijkheden van muzische vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De prioriteiten van de school bepalen op basis van zelfreflectie en zelfevaluatie en in onderling overleg daarvoor een haalbare planning en rangorde opstellen.
- Binnen de deskundigheidsbevordering actief op zoek gaan naar een aanbod dat afgestemd is op actuele onderwijsinzichten en dit in de praktijk integreren.
- Het proces van handelingsplanning beter sturen vanuit een haalbare selectie van concrete doelen met het oog op een functioneel onderwijsaanbod.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het benutten van de intrinsieke mogelijkheden om binnen het schoolteam van elkaar te leren en tot gezamenlijk gedragen visies te komen.
- Intern overleg en overlegstructuren uitbreiden, bestendigen en in de schoolwerking verankeren met het oog op participatieve besluitvorming en permanente schoolontwikkeling.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In het proces van handelingsplanning voor Nederlands de aandacht meer evenwichtig spreiden over de verschillende leerdomeinen vanuit de doelenselectie, de voorbereiding en de evaluatie ervan, dit voornamelijk in de leerklassen van het lager onderwijs.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

	Omwille van
buitengewoon lageronderwijs	de handelingsplanning voor het leergebied Nederlands

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Francis Vandenbroucke

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: